

Hvem skal styre forskningen – og hvordan?

Lauritzen, Bent

Publication date:
2017

Document Version
Peer reviewed version

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Lauritzen, B. (2017). Hvem skal styre forskningen – og hvordan?

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Hvem skal styre forskningen – og hvordan?

Der er stor enighed i denne debat i Altinget om, at der skal prioriteres i forskningen; budskaberne fra bl.a. DI, ATV og Dansk Energi har været stort set enslydende. Selvfølgelig skal der prioriteres, men det besvarer ikke spørgsmålet om, hvem der skal gøre det og på hvilket grundlag.

Forskningskataloget FORSK2025 er da også tænkt som et referencepunkt for prioritering af den strategiske forskning. Ved første blik indeholder kataloget en imponerende liste over forskningstemaer med fokus på nogle af de kolossale problemer, vi og verden står overfor.

Men desværre har katalogets forfattere prioriteret på forhånd ved at udelade kernekraften, som er den måske vigtigste teknologi til at imødegå de klimaforandringer, der medfører enorme tab af velfærd for store befolkningsgrupper verden over. Om dette skyldes manglende viden om kernekraft, eller om det er sket mod bedre vidende, er ikke til at sige. Men uforståeligt er det.

Danmark skal forske i kernekraft, så vi kan deltage i diskussioner med andre lande på et oplyst grundlag, og så vi kan deltage i internationalt samarbejde om sikring af fremtidens elforsyning uden brug af fossile brændsler. I Europa udbygges kernekraft i nogle lande samtidigt med, at andre lande afvikler kernekraft. Om Danmark så på et tidspunkt, måske hvor ny teknologi er til rådighed, vil overveje at have kernekraft, er i denne sammenhæng mindre vigtigt. Men kun, hvis vi har forskningsbaseret viden i Danmark, vil vi kunne træffe en sådan beslutning på et solidt grundlag.

Forskning i kernekraft opretholdes i dag på DTU, omend i beskedent omfang. Ikke på grund af en overordnet prioritering fra politisk hold, men snarere på trods af denne. Forskningen opretholdes til gavn for undervisning, til gavn for rådgivning af myndigheder og offentlighed, til gavn for det danske nukleare beredskab, og måske til gavn for et gryende dansk erhvervsliv med ambitioner om at påvirke udviklingen af ny og mere bæredygtig kernekraft.

Hvis kernekraften havde fundet vej ind i forskningskataloget, så havde denne energikildes potentiale til at modvirke klimaforandringer været beskrevet og behovet for forskning i nye reaktortyper og brændselskredsløb været tydeliggjort.

Ved at fravælge emner i FORSK2025 er der reelt tale om detailstyring af den strategiske forskning. Omvendt, hvis vi giver plads til det uforudsigelige og undgår at sætte for snævre grænser for forskningen, kan resultatet blive særdeles positivt.

Da Atomforsøgsstation Risø i sin tid blev grundlagt af Atomenergikommissionen med Niels Bohr i spidsen, var det et udtryk for en strategisk prioritering af forskningen. Risø blev med sine tre reaktorer hurtigt den største danske forskningsinstitution og et forskningscenter af international kaliber. Risø var målrettet den fredelige udnyttelse af atomenergi i Danmark, men samtidigt lagde Atomenergikommissionen til grund, at også andre nukleare og ikke-nukleare teknologier kunne udvikles på anlægget. Forskningen på Risø skulle bidrage til, at vi fik en større viden om kernekraft, men forskningen skulle ikke begrænses til dette.

Risø blev på alle måder en succes, men næppe som oprindeligt tænkt. Vi fik ikke kernekraft i Danmark, og vores generelle vidensniveau om kernekraft er næppe højere i dag, end da Risø blev etableret. Til gengæld gav de tre forsøgsreaktorer og miljøet omkring dem enestående muligheder for forskning i bl.a. miljøaspekter, energimaterialer, vind-, sol- og bioenergi, energilagring, måleteknik samt radioaktive lægemidler. Hvis forskningen på Risø havde været for detailstyret fra politisk hold, havde Risø næppe udviklet sig til den succes, det blev.

/Bent Lauritzen